

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ΄ ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 22 ΜΑΪΟΥ 2009
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

ΟΜΑΔΑ Α΄

ΘΕΜΑ Α1

Α.1.1. Να αντιστοιχίσετε τους πολιτικούς άνδρες (**Στήλη Α**) με την πολιτική τους θέση (**Στήλη Β**). Στη **Στήλη Β** περισσεύουν δύο θέσεις.

Στήλη Α	Στήλη Β
1. Ι. Κωλέττης	α. Υποστήριξε ένα κράτος κοινωνικής αλληλεγγύης.
2. Χ. Τρικούπης	β. Επιζητούσε την κοινωνικοποίηση των μέσων παραγωγής.
3. Θ. Δηλιγιάννης	γ. Έβλεπε στο πρόσωπο του βασιλιά το σύμβολο της εθνικής ενότητας.
4. Ε. Βενιζέλος	δ. Εξέφραζε με την πολιτική του δράση τα αιτήματα της «νέας γενιάς».
5. Δ. Ράλλης	ε. Επέβαλε ένα είδος κοινοβουλευτικής δικτατορίας.
	στ. Επιδίωκε τον εκσυγχρονισμό με κάθε κόστος.
	ζ. Κατοχύρωσε συνταγματικά τη μονιμότητα των δικαστικών και των δημοσίων υπαλλήλων.

Μονάδες 10

A.1.2. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

α. Φεντερασιόν

β. πεδινοί

γ. Εθνικό Κόμμα (Κ. Μαυρομιχάλη).

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

A.2.1. Ποιες ήταν οι αντιδράσεις της Ελληνικής Κυβέρνησης και των Μεγάλων Δυνάμεων στο κίνημα του Θερίσου, πριν οργανωθεί στο Θέρισο η «Προσωρινή Κυβέρνησις της Κρήτης»;

Μονάδες 15

A.2.2. Πώς διοικήθηκε η Τραπεζούντα κατά την περίοδο 1916-1918;

Μονάδες 10

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Β1

Συνδυάζοντας τις ιστορικές γνώσεις σας και τις πληροφορίες των παραθεμάτων που σας δίνονται, να αναφερθείτε στα οφέλη της Ελλάδας από τους Βαλκανικούς πολέμους, αλλά και στα προβλήματα που προέκυψαν από την ενσωμάτωση των νέων περιοχών στον εθνικό κορμό.

Μονάδες 25

Κείμενο Α

Μολονότι η Ελλάδα βγήκε υπερχρεωμένη από τους Βαλκανικούς Πολέμους, η ελληνική οικονομία έδινε κάποια σημεία ανόρθωσης, οφειλόμενα ίσως στην αναθέρμανση της εμπιστοσύνης των πολιτών προς το κράτος μετά τη γενική ευφορία που δημιούργησαν οι σαρωτικές στρατιωτικές επιτυχίες, επιτρέποντας στον ελληνικό λαό να ατενίζει το μέλλον με πρωτόγνωρη αισιοδοξία. [...]

Ό,τι συνέβαλε τα μέγιστα στο κλίμα σιγουριάς και αισιοδοξίας ήταν ο ενθουσιασμός για τις στρατιωτικές

επιτυχίες. [...] Η παραγωγική δυνατότητα όσων περιοχών προσαρτήθηκαν και η παρεπόμενη επέκταση της εσωτερικής αγοράς ασφαλώς προοιωνίζονταν λαμπρό μέλλον. [...] Επιπλέον, οι στρατιωτικές επιτυχίες υπαγόρευαν τη διαρκή πολεμική ετοιμότητα των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων για την προάσπιση των νέων εδαφών, αφού τόσο η Τουρκία όσο και η Βουλγαρία δεν θα αποδέχονταν μάλλον τις εδαφικές τους απώλειες. Η επέκταση όμως της αμυντικής θωράκισης της Ελλάδας αναπόφευκτα καταπονούσε την οικονομία της.

Γεώργιος Β. Λεονταρίτης, *Η Ελλάδα στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο 1917-1918*, ΜΙΕΤ, Αθήνα 2000, σσ. 238-239

Κείμενο Β

[...] Το 1913 η ύπαιθρος της Ηπείρου, της Μακεδονίας και της Θράκης έμοιαζε περισσότερο με την νοτιοελλαδική ύπαιθρο των αρχών του 19ου, παρά με εκείνη των αρχών του 20ού αιώνα. Εκτεταμένα έλη κάλυπταν τις πεδινές περιοχές, η ελονοσία ενδημούσε, η πληθυσμιακή πυκνότητα ήταν χαμηλή. Κυρίαρχη μορφή ιδιοκτησίας ήταν τα τσιφλίκια, που συνδυάζονταν με την ημινομαδική κτηνοτροφία. Η οικονομία των νέων επαρχιών αντιμετώπιζε πρόσθετα προβλήματα κι απ' το γεγονός ότι έως τότε ήταν προσανατολισμένη προς τα οικονομικά και πολιτικά κέντρα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, από τα οποία είχε αποκοπεί.

Επιπλέον, στις νέες βόρειες επαρχίες κατοικούσε ένα μωσαϊκό από διαφορετικές φυλετικές και θρησκευτικές ομάδες. [...]

Αλέξης Φραγκιάδης, *Ελληνική Οικονομία 19ος - 20ός αιώνας*, Νεφέλη, Αθήνα 2007, σσ. 127-128

ΘΕΜΑ Β2

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το παράθεμα που σας δίνεται, να παρουσιάσετε τη διάσταση προσφύγων και γηγενών, όπως

αυτή εκφράστηκε στην οικονομική (μονάδες 6), πολιτική (μονάδες 4) και κοινωνική ζωή (μονάδες 15) μέχρι τη δεκαετία του 1940.

Μονάδες 25

Κείμενο

Η απομόνωση του προσφυγικού συνόλου απέναντι στην ελληνική κοινωνία αίρεται σιγά σιγά. [...]

Ολόκληρος ο ντόπιος πληθυσμός που είχε πια εξοικειωθεί με το θέαμα των εκκλησιών και των θεάτρων κατειλημμένων από τις προσφυγικές ομάδες, που είδε τα σπίτια του να επιτάσσονται, που απόκτησε τη συνήθεια να ενημερώνεται καθημερινά από τον τύπο για την υπόθεση των προσφύγων, μαθαίνει τώρα να ζει και να συνεργάζεται μαζί τους στη γειτονιά, στο σχολείο, στους τόπους δουλειάς ή στο κοινοβούλιο. [...]

Μέσα στις επερχόμενες δεκαετίες [...] πρόσφυγες θα κατακτήσουν όλο το φάσμα των ελεύθερων επαγγελμάτων. Πρόσφυγες θα πλημμυρίσουν τα πνευματικά κέντρα. Πρόσφυγες θα γεμίσουν τα εργοστάσια –είτε ως εργάτες είτε ως εργοδότες.

Η ένταξη, όπως είναι φυσικό, δεν πραγματοποιείται μέσα στην τέλεια αρμονία ούτε χωρίς αντίδραση από την πλευρά των αυτοχθόνων. Είναι επίσης φυσιολογικό, παράλληλα με τις «διαπραγματεύσεις» με τους ντόπιους, να αυξάνουν οι διαφορές απόψεων. Ο αρχικός φόβος για μια κοινωνική αναστάτωση που θα οφειλόταν στην παρουσία των χιλιάδων περιθωριακών ατόμων αφήνει τη θέση του σε ανησυχίες σχετικές με τον ανταγωνισμό στον οικονομικό και επαγγελματικό τομέα, ανησυχίες που αγγίζουν όλα τα ελληνικά κοινωνικά στρώματα. Η ντόπια αστική τάξη από τη μια μεριά συνθηκολογεί κι από την άλλη αντιστέκεται και η δυσαρέσκεια παραμένει άλλοτε σιωπηρή κι άλλοτε έκδηλη.

Η αγροτική και η εργατική τάξη βλέπουν να εμπλουτίζεται το δυναμικό τους με ικανοποίηση αλλά ταυτόχρονα και με σκεπτικισμό. Αλλά είναι βέβαιο ότι οι αντιπαραθέσεις και οι συγκρούσεις, που υποβόσκουν ή εκδηλώνονται, δεν κάνουν άλλο παρά να επιβεβαιώνουν το πρώτο αληθινό βήμα της κοινωνικής ανάμιξης.

Βίκα Δ. Γκιζελή, *Κοινωνικοί μετασχηματισμοί και προέλευση της κοινωνικής κατοικίας στην Ελλάδα (1920-1930)*,
Επικαιρότητα, Αθήνα 1984, σσ. 260-263

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε **μόνον** τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα, κατεύθυνση). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνον με μπλε ή μαύρο στυλό διαρκείας και μόνον ανεξίτηλης μελάνης**.
5. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 10.00 π.μ.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ 2009

A.1.1.

1-ε

2-στ

3-α

4-ζ

5-γ

(περισσεύουν τα β, δ)

A.1.2.

α. Φεντερασιόν: σχολικό βιβλίο, σελ 46, «Η κατάσταση αυτή... ιδεολογίας στη χώρα».

β. πεδινοί: σχολικό βιβλίο, σελ 77, «Οι πεδινοί είχαν... μικροκαλλιεργητές». Επιπροσθέτως, ότι πρόκειται για μία από τις δύο μεγάλες παρατάξεις που συγκροτήθηκαν στην Εθνοσυνέλευση του 1862-1864.

γ. Εθνικό Κόμμα (Κ. Μαυρομιχάλη): σχολικό βιβλίο, σελ 92, «Το Εθνικό Κόμμα... υλοποιήσουν οι Βενιζελικοί». Απαραίτητη η περιληπτική αναφορά στις βασικές αρχές του ραλλικού κόμματος, αφού δεν διέφερε από αυτό.

A.2.1.

Για τις αντιδράσεις της ελληνικής κυβέρνησης: σχολικό βιβλίο, σελ 213, «Το βασιλικό περιβάλλον... υποστήριζαν ανοιχτά».

Για τις αντιδράσεις των Μεγάλων Δυνάμεων: σχολικό βιβλίο, σελ 213, «Οι Μεγάλες Δυνάμεις... συμπάρσταση προς τους επαναστάτες».

A.2.2.

Σχολικό βιβλίο, σελ 249, «Λίγες μέρες πριν... κατοχή των Νεοτούρκων».

B1

Για τα οφέλη της Ελλάδας από τους Βαλκανικούς: συνδυασμός στοιχείων από το κείμενο Α και από το σχολικό βιβλίο, σελ 49 «Το κόστος των Βαλκανικών... για τη γεωργική παραγωγή».

Για τα προβλήματα που προέκυψαν: συνδυασμός στοιχείων από το κείμενο Β και από το σχολικό βιβλίο, σελ 49 «Το κύριο πρόβλημα... αυξήθηκε σημαντικά».

B2

Συνδυασμός στοιχείων από την πηγή και από το σχολικό βιβλίο, σελ 165-166 «Η διάσταση προσφύγων... δραστηριότητες στη νέα πατρίδα τους». Ως πρόλογος μπορεί να χρησιμοποιηθεί από το σχολικό βιβλίο, σελ 165 «Σε γενικές γραμμές... συχνά αμφισβητούσαν».